Ч. 290. Львів, Середа, дня 24. грудня 1903. (6. січня 1904.) Річник VII.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . . 1·70 кор.

За границею:

на цілий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о ½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« від ч. 1. ул. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише за попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Запросини до передплати.

Як завсїгди ми мали одну цїль і одно бажанє, так і тепер ми одушевлені ним: **стояти в обороні прав нашої Церкви і народности та накликувати народовцїв до єдности.** В тім зглядї ми на сім місци писали давнїйшими роками: »На тім становиску будем тревати непоколибимо і консеквентно! Нашого національного стягу не дамо поневіряти людям, що давно вибились зпід него і стали на чужу службу. Ми віримо, що надійде та хвиля, коли **весь табор народовцїв стане плече об плече до борби за народні права**, а на своїм прапорі напише слова: »Проч зі злукою з ренеґатами!« Наша справа за чиста і за сьвята, щоби до неї посьміли мішати ся нечисті руки!«

Ся хвиля вже, славити Бога, надійшла нинї. Се нехай стане доказом, чи ми »непоколибимо і консеквентно« не стреміли до народної єдности, щоби наші народні сили повернути на зміцненє руско-українськоі ідеї і зріст нашого національного розвою. До сеї високої цїли будемо змагати і дальше всїма своїми силами, а щоби се сповнити, ми постарали ся о збільшенє числа наших дописувателїв на провінциї та запевнили собі співучасть визначних сучасних писателїв в наших фейлєтонах.

Зараз з новим роком зачнемо друкувати збірку нових оповідань Богдана Лепкого, відтак творів б. п. Олекси Бобикевича, замістимо оповіданя Осипа Маковея і Сильвестра Яричевского, Байронову поему »Мазепа« в перекладї М. Старицкого, збірку оповідань Вол. Бирчака, збірку поезий Франца Кок-а, а надто твори з пера Уляни Кравченко, д-ра В. Щурата, Л. Лопатиньского, Яр. Гординьского, Яр. Юлева, Стефана Чарнецкого, Остапа Луцкого, Ілька Гаврилюка, Дениса Угнївця і др.

Дякуючи сердечно всїм нашим Прихильникам, що своєю працею і заохотою піддержували нас в тяжких нераз хвилях, просимо їх також на будуче о ласкаву поміч та о приєднуванє нам чимраз більшого круга передплатників.

Всїх наших довжників просимо о ласкаве вирівнанє залеглостий. Услівя передплати ті самі, що і в попереднім роцї.

РЕДАКЦИЯ „РУСЛАНА“.

Моральний занепад дневникарства.

(+) В національно-полїтичнім і суспільнім житю так водить ся, що всяке сторонництво має свої змаганя і свої цїли, а до пособлюваня сим змаганям, до осягненя сих цїлий причиняє ся дневникарство. Відповідно сим змаганям і цїлям мають дневники відповідні тенденциї, а подаючи щоденні події до відомости своїх читачів, осьвічують їх відповідно своїм поглядам і розуміням, роблять з них висновки відповідно становищу свого сторонництва. Нїчого отже дивного, що до инакших висновків і поглядів на ті, самі факти доходять консервативні, до инакших національні, до знов инших социяльно-демократичні і т. и. дневники. Всеж таки факти остають фактами і дневник, котрий хоче справдї бути поважним дневником а не памфлєтом, повинен подавати вірно доденні події, а коли-б допустив ся мимовільної помилки на основі неточної або невірної інформациї, повинен опісля дати поясненє, направити похибку. Так водить ся звичайно в европейскім культурнім дневникарстві, але не так почало у нас водити ся особливо в москвофільскім і всепольскім дневникарстві і єго сателїтах.

Тут маємо дїло не лише з тенденциєю, але дуже часто стрічаємо ся з накручуванєм і перекручуванєм або таки з простими видумками небувалих або неможливих фактів.

Найновійшим доказом такого некультурного поступованя, такого морального занепаду дневникарства особливо москвофільского і всепольского з єго сателїтами маємо на брідскім вічу п. Барвіньского, яке не лише наші дописувателї, але й дописувателї »Дїла« докладно пояснили. Метода практикована москвофілами зовсїм не нова. Ми пригадуємо нашим читачам, як перед кількома роками описував дописуватель »Ґалїчанїна«, як то жандарми відвозили п. Барвіньского із зборів на дворець, купували єму білєт і всадили єго до купе, коли тимчасом в дїйсности п. Барвіньский тодї із зборів не їхав на зелїзницю, а поїхав візком з о. Дуткевичом до Дубя! Пригадаємо, як свого часу Луцик, що витирав всякі кути польских і москвофільских редакций аґітував проти п. Барвіньского, оповідаючи селянам, що цїсар хотїв призначити на потерпівших від елєментарних шкід селян значні запомоги, але опер ся тому п. Барвіньский, доказуючи, що рускі селяни лише удають, що они бідні і цїсар пішов за єго радою. Колиж розходило ся о будову водограїв коло Бурґу у Віднї, тодї п. Барвіньский встав і предложив, щоби ухвалено на ту цїль 60.000 зр. і так стало ся! — Отсе дві такі казочки, якими москвофіли кормлять і баламутять селян і до них можна приложити народну примовку, що на брехнї сидять, брехнею їдуть і брехнею поганяють!

Алеж такої методи хопили ся тепер всепольскі дневники і їх сателїти як Dziennik, Narodówka і т. п. Ще-ж усїм живо остає в тямцї, як Narodówka, Słowo polskie, а за ними инші їх трабанти запевняли, що цїсарскі слова, висловлені у Львові перед послом Барвіньским про станиславівску ґімназию є простою, зухвалою видумкою самого п. Барвіньского і треба було аж судового процесу, щоби приневолити сї дневники до спростованя. Так само вмовляли сї дневники в своїх читачів на спілку з »Ґалїчанїном« спершу про розбитє віча і недопущенє п. Барвіньского до голосу і т. д. і т. д., а промовчують завзято всякі фактичні дані. Все те сьвідчить про низький моральний занепад сего дневникарства, а коли Крашевский перед двайцяти кількома роками, порівнуючи галицко-польске дневникарство з заграничним дневникарством (европейским) запевняв, що оно так має ся, як цикория до кави, то колиб нинї розглядав ся в тім дневникарстві, то видав би про него ще некориснїйший осуд.

Микола Лисенко.

(Дальше).

Щоби записати правильно українську мельодию з єї найтоншими, найбільш типовими подробицями, треба мати не лише високо розвите музикальне чувство, але поперед усего чутливу українську душу. Природа вивінувала Лисенка вельми щедро одним і другим. Такої тонкої записи годї денебудь инде найти. Одначе з злибоким артистичним, часто національним чутєм лучив він поважне розуміне законів української народної музикальної творчости, осягнене дорогою практичного вивченя народної пісні.

Перу Лисенка завдячуємо першу поважну роботу про теорию української пісні — се реферат »Характеристика музыкальныхъ особенностей малорусскихъ пѣсенъ и думъ, исполняемыхъ кобзаремъ Остапомъ Вересаемъ«, читаний ним на засїданю »Югозападного Отдѣла Имп. Росс. Геогр. Общества в 1873. р.« В нїм поважаний автор установляє новий цїнний по своїй правильности погляд на народну українську пісню. Коли проф. Рубець і критик Лярош уважають українську пісню диятонїчною і намагають ся доказати єї споріднене з московскою піснею, Лисенко наглядно доказує, що української пісні не можна вважати диятонїчною. В єї основі лежать давні грецкі ладй: лїдийский, дорийский і йонїйский, троха змінені лїричним і страстними елєментами, внесеними під впливом страстної вдачі Українця, клїматичних і історичних условий краю. Наслїдком того українська пісня має характер мажора і мінора із вводним тоном — і в тім єї ріжниця від московскої диятонїчної пісні; по друге, в українській пісні замітна дивна симетрия частин, які представляють ся иноді поперемінно яко питаня і відповіди; по трете, українська пісня в порівнаню з московскою визначає ся певнїйшою і сталою ритмою; наостанку, коли в московскій пісні мелїзми прослїдують зверню єї красу, фіоритури української пісні мають підкладку чисто психольоґічну і служать вираженю сили чувства.

Таке глибоке зрозуміне характеристичних черт української пісні, злучене з поважним музикальним талантом Лисенка, дало нам те величне оброблене наших народних мельодий, яке ми стрічаємо в єго хорових »розкладках« і фортепянових супроводах. Акомпаніямент у Лисенка визначає ся великою музикальною стійностю; він нїколи не затемнює мельодиї, не стремить до зверхнього блеску, а зовсїм самостійно з артистичною простотою розвиває ту саму мельодию, яку веде голос. Иноді сей акомпаніямент доходить до значної карности: в нїм чути то бандуру, то лїру — нерозлучних товаришів українських кобзарів бандуристів, то зображує цїлі картини військового походу. В акопаніяменті н. пр. до пісні »Гей, не дивуйте«, зовсїм виразно чути похід козацкої піхоти.

В хоровім обробленю пісень Лисенки виявляє Лисенко великий талант і гарне знанє хо-

рового діла. Такої краси звука, то сильного, то лестливого, такого стройного руху хорових мас вельми трудно найти в хорових творах. Але голольна стійність сих творів — се типове а заразом і артистичне веденє голосу основане на вельми основнім знаню народного контрапункту.

У веденю голосу в Лисенкових творах можна навіть зустрінути так звані »заборонені« ходи квінтами, октавами, які одначе випливають з льоґічного, так сказати, типового українського руху голосів. Такі, з кляової точки погляду, відступленя мають в основі народну творчість, якій ніхто і ніколи не »заборонював« творити так і яке в своїх творах не оглядало ся на чужу єму музикальну німецку граматику.

(Конець буде).

Академічний Дім

»На коляду« ділить ся проф. М Грушевский ось якою відрадною вісткою в »Ділї« з нашою суспільностию:

Під сьвяточний час, коли серед так невідрадних обставин нашого політичного і національного житя кождий жадно шукає якогось яснійшого проміня, на якім могло би спочити огрічене чутє, хочу поділити ся з нашою суспільностю вістию, яка, надію ся, принесе їй хвилю розради, промінчик лїпшої будущини, — вістию про засновини й близьке здійсненнє першого українсько-руського Академічного Дому у Львові.

Рік перейшло тому, коли дебатували над тим, куди обернути останки сецесийного фонду, підніс підписаний справу українсько-руського академічного дому. Було то в хвилї, коли серед напружених небувало загострених національних відносин наша академічна молодїж по своїй сецесиї вертала до Львова. Великодушна поміч нашої суспільности кінчилась і виступала »звичайна« перспектива житя руського студента у Львові і тяжкі заробітки, що далї все тяжші наслїдком загострення національних відносин і чисельного зросту руської академічної молодїжи: формальна неможливість утримання у Львові для значної частини молодїжи, а з тим або марнованнє часу по селах або хронїчне недоїданнє, голодованнє, всї ті злиднї, нераз уже представлені в драматичних образах в нашій белетристиці, але, здаєть ся, все ще неоцїнені відповідно нашою суспільностю. Як відомо, дуже живо займаючи ся бурсами і взагалї материяльним станом учеників середних шкіл, суспільність наша не робить нїчого для полекшення материяльних відносин слухачів висших шкіл; а результат з того такий, що в тяжкій борнї з бідою наша молодїж, ся перша запорука нашого народного поступу, в значній части не може віддавати ся науцї, тратить здоровлє і енерґію та видає з себе чималий процент людий, що вже в житє входять інвалїдами, неохочими й нездатними нї до якої енерґічної роботи, суспільної діяльности, служби народови.

Сї мотиви привели мене до того, що я виступив тодї (в Лїт. наук. Вістнику 1902, X) з проєктом, оберяути останок сецесийного фонду (було їх коло 18 тис. кор.) і звороти розданих з того підмог на заснованнє першого українсько-руського Академічного Дому у Львові, де окрім товариських льокалів та читальнї містили ся-б академічна кухня і дешеві, здорові помешкання для кількох десятків слухачів. Та справа тих останків сецесийного фонду замотала ся і надія на таке ужитє їх пропала. Але на мій голос обізвав ся звісний діяч на полю української народної осьвіти в Росиї, д. Евген Чекаленко; він повідомив мене, що піднесена мною справа Академічного Дому здаєть ся йому так важною, що від себе посилає зараз же на сю цїль 10 тисяч рублїв і висловляє надію, що й серед инших земляків вона знайде співчутє. Сей щедрий дар і заяви співчутя для сеї справи, які прийшли до мене з ріжних сторін нашого краю, привели мене до постанови, вести справу Академічного Дому далї, незалежно від питання про останок сецесийного фонду. Се й подав я до загальної відомости з кінцем минувшого року (Лїт. наук. Вістник 1902, XII). Протягом року вплинуло ще кілька датків (виключно майже з України, між ними новий дар д. Е. Чикаленка в висотї 5 тис. рублїв), так що з кінцем року загальна сума призбираного мною на сю цїль гроша перейшла 46 тис. корон, а порахувавши ще до сього деякі напевно приобіцяні датки, можу числити для Академічного Дому на суму до 70 тис. корон. Супроти того при кінци року уважав я за можливе приступити до здійсненя пляну і починити в сїм напрямі перші кроки. За посередництвом д-ра Федака згоджено (за 36.200 кор.) великий (800 кв сяжнїв) і гарний ґрунт, вибраний мною разом з головним жертводавцем д. Е. Чикаленком. Положений в горі ул. Мохнацкого (давн. Гончарскої) при ул. Супіньского, він не віддалений далеко анї від унїверситету, анї від технїки, двох головних висших шкіл, які передовсїм маємо на оцї. Виготовленнєм пляну будинку займеть ся проф. Ів. Левинський. Реальність буде заінтабульована на Наукове Товариство імени Шевченка. Переведеннєм будови і зарядом майна Академічного Дому займеть ся комітет, зложений з кураторів Ак. Дому та відпоручників Наук. тов. ім. Шевченка і академічної молодїжи. Права, які полишають ся що до Ак. Дому кураторам, зглядно комітетови, мають служити запорукою против евентуальностий, вправдї мало правдоподібних, але небажаних, як нпр., щоб Ак. Дім не перейшов в руки певної тільки части української руської молодїжи, і т. и. Зрештою господарити в нїм має сама академічна молодїж. Обчислений (разом з ґрунтом) більше-меньше на 120 – 130 тис. кор., сей перший Акад. Дім окрім товариських уміщень і академічної кухнї мав би дати помешканнє 100 слухачам висших шкіл. Рука в руку з ним має піти академічне товариство, орґанїзоване для забезпеченя материяльної підмоги, заробку і кредиту для академічної молодїжи, бо окликом Академічного Дому має служити: як найдешевше, як найприступнїйше, але не за даремно. Сього вимагає не тільки материяльне забезпеченє інституциї, але, думаю, й горожанське вихованнє самої молодїжи.

В сїм роцї надїємо ся ми приступити до будови, з тим щоби в р. 1905, уже віддати нашій молодїжи перший академічний дім, надію здорового фізичного й духового житя її, розвою і поступу. В своїм часї подамо до відомости про початки будови, а поки що хто схотїв би положити свою цеголку в сю будову нашої будущини може посилати свої датки до Наукового Товариства ім. Шевченка з означеннєм, що то для Академічного Дому.

З сею вістию хотїло ся менї подїлити з нашою суспільністю в переддень наших мелянхолїйних, вічною надією лїпшої будущини овіяних різдвяних сьвят.

20/XII (2/I).

Михайло Грушевський.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦИЇ. При змінї року просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.**

На грошевих переказах просимо дуже читко виписувати адресу: »Адміністрация часописи Руслан«.

Новинки.

— **Календар**. В середу: руско-кат. Навеч. Рожд.. Христового, Евг; рим.-кат. *Трех Королїв.* — В четвер: руско-кат. *Рождество Христове*; рим.-кат. Валентини.

— **З Київа** пишуть нам: Відпоручники буковиньских народних товариств прибули сюда в четвер вечером і зайшли на виставу »Чорноморцїв« в театрі Садовского і Саксаганьского, де були предметом сердечних оваций. З Буковини прибули: проф. др. Ст. Стоцкий з дочкою Іриною і панною Стефанією Лойванюківною, пос. Пігуляк, інсп. Попович, інсп. з Кіцманя Іляр. Стратичук, Модест Левицкий, проф. ґімназиї Іларий Федорович, адюнкт судовий Ґедимин Лисинецкий і купець-селянин Дмитро Грищук. З Галичини приїхали: радн. Вахнянин, проф Шухевич з дочкою Одаркою, проф. Студиньский, др. Евген Левицкий, др Евген Олесницкий, панї Бо-

---

Денис Угнівець.

НА КОЛЯДУ.

Потеплїли перші днї сїчня. Здавало ся, виглянула з землї молода весна. Біжить собі як ясочка, торкає теплим, нїжним леготом зелені ялицї, мовби передрочувалась з ними. Навіть біленькі підснїжки вихилили свої цїкаві головки, наче дїти в сорочках, що вибігли пограти ся на сонцю. Так любо споглядають на себе, розвивають снїжні платочки, немов щебечуть до себе: гаймо ся борше, бо вгляне на нас мачоха зима тай нажене знова до ліжка, прикриє білою периною снїгу.

На полях зеленими, шовковими лентами дрожали довгі пасма озимини, то знов величезними коврами стелили ся широкі, паньскі лани.

А тими полями — лїсами блискавкою мчав зелїзничий поїзд. Телеґрафічні стовпи, дерева, кущі та горби мигали перед очима молодого подорожного і зливались в один фантастичний образ в його уяві.

Сопіла, стогнала машина, кидаючи позад себе сїрий, довгий вал вовнистого диму та закривала золоте сонце.

Подорожний стояв задуманий в вікнї воза, дивив ся перед себе. Краса природи не займала його. Роєм налетїли на него мисли, звенїли в ушах, гудїли в мозку, якби замало було стукоту та гуркоту машини. Високий, гнучкий станом, смаглявий на лици, з глубокими, темними очима, подобав радше на статую, як на живого чоловіка. Лиш глубокі очи як бездонне море частим відблеском зраджували в нїм житє, зраджували душу, що думками ввесь сьвіт злетїла, не одну борбу перейшла.

Нараз махнув рукою якби знехотя і втиснув ся в сам кут воза, промовляючи до себе:

— Якого я лаха їду?...

— Колись — колись як був дитиною — як була в мене мати, батько... втодї... А тепер?!..

І він згадав свої дитячі лїта. Як він бувало виглядав — зустрічав »коляду«. Від досьвіту, аж до вечера було його повно в хатї. Рано — »коляда« ще на подвірю, — перед полуднем вже в сїнях, — чим раз близше — вже на порозї — вже за порогом... — Мамо! а коли прийде »коляда« на стіл?

— Прийде, прийде, — уцитькувала мати. — Бач, ще соломи нема — дїдух в стодолї... Батько вносив солому, а хлопчина в маминих, великих чоботах розстелював єї. Що то за радість була... А в вечер?.. Мати вмивала, розчісувала цїлуючи, надївала чисту сорочку. Сестра прикривала стіл... От вже і на столї »коляда«...

І думки його кружляли як ластівки весною понад хатою... а разом з думками мчав поїзд, минав загони озимини, чорні скиби, лїси, кущі, самотні дерева... В далечи під горою білїв до сонця шмат снїгу — а ще дальше хати, села... міста...

Ще дві милї, подумав собі, і побачу моє рідне місце, мою вбогу хатину...

Серце сильнїйше забило. Він чув ті удари серед гуркоту возів, сопаня машини. Йому робило ся горячо, начеб хто кипятком обливав, то знов така студінь прошибала цїле тїло, якби неботичні гори леду невидима, титаньска рука кидала на його грудь.

В возї потемнїло. Поїзд помчав в яр, минув кільканайцять стовпів і виїхав на отверту долину.

Молодець прискочив до вікна і якась радість, якась невимовна розкіш заласкотала коло серця...

От церква... здавалось, трохи змалїла, скорчила ся. Три червоні банї зблїдли, навіть верхом почорнїли. Там рядок високих топіль... з боку — от.. там мусить бути моя хата... Так довго — довго єї не бачив

Нараз переразливий свист залунав воздухом. Густа, сїра хмара диму закрила овид, заскреготали гамівницї, машина шарпнула раз, другий... на лїво будка... Ще хвилина... одно шарпненє... поїзд стояв...

* * *

На дворі нїч.

Небо вкрите тяжкою, вогкою хмарою.

Зимний, дикий вітер бє дрібним дощем,

бикевичева, Остап Нижанковский, Сидір Британ, др. Копач і студент прав Ганкевич. Галичан стрічено на двірци в пятницю рано дуже сердечно. Завтра надіємо ся приїзду д-ра Юрика. Нині в суботу вечером академія, де мають промовляти по українськи галицкі та буковиньскі делеґати. Так само, не зборонено промовляти по українськи російским підданим. Зїзд великий. Галичани і Буковинці заїхали до готелю Ліон та Бель-вю.

— **Про Лисенкове сьвято** пишуть нам дальше з Київа: Заки подам точне справоздане з Лисенкового сьвята, зазначу, що академія почала ся в суботу о год. 8. і тревала до год. 2. в ночи. Відчитуване адрес і промови тревали чотири години. Без перепон відчитувано адреси в великорускій і українській мові. Промовляли з Галичини: радник Вахнянин (Союз Боянів), пос. Олесницкий (тов. »Просьвіта«), проф. Шухевич (»Руска Бесїда«), проф. Студиньский (Наук. тов. ім. Шевченка), др. Евг. Левицкий (ред. »Діла«), — з Буковини: пос. Пігуляк в імени тамошних українсько-руских товариств. Промови галицких і буковиньских гостий викликували нечуване вражінє. Адрес відчитано лише частину (51). з прочих подано лише імена інституций, які їх прислали, а так само подано імена осіб та товариств, що прислали телеґрами. Адреси прислали і відчитували крім інтеліґенциї також селяни і робітники. Найбільше депутаций прибуло з Полтавщини (10), де після сьвята Котляревского закипіло широке житє. Після відчитаня адрес сьпівав прекрасно в цілім того слова значіню хор селяньский Демуцкого. Кобзар Терешко сьпівав історичні та жартобливі пісні, а крім того хор аматорів виконав два твори, а між ними кантату в честь Лисенка. Одушевлене нечуване. Саля містила яких три тисячі осіб. Заповіджений відчит Науменка відложено на пізнїйший час. При відчитуваню адрес вручено Лисенкови кілька срібних вінців і дари. Найбільше горячі були привіти студентів ріжних університетів. Один з них кінчив ся окликом: »Най жиє вільна Україна!« який публика привитала френетичними оплесками. Нині (неділя) концерт і вистава »Різдвяної ночи«. Зїзд гостий великий. З Петербурга, Москви, з цілої України, Кавказу прилинуло множество почитателїв Лисенка.

— **Із станиславівскої епархії** пишуть нам: Поступоване теперішної станиславівскої консисториї в справі рускої правописи є прямо нікчемне. Поминаючи се, що ніяка консистория не є компетентною в справі прасописи, яка у всїх культурних народів — навіть в столици Намісника Христового належить до шкільних властий, капаска консистория в своїм урядованю допче в безличний спосіб авторитет і память трех покійних владик наших, уживаючи не етимольоґічно-фонетичної, але якоїсь паламарскої правописи, якої нема в ніяких книжках. Що в сій квестиї не ходить нашій консисториї о Церкву, а тим менше о правопись, лиш о параван для московскої матушки, найлучшим доказом є хочби се, що як-раз всї три покійні владики обложили інтердиктом »Галичанїна« яко орґан ворожий Церкві і народности нашій, а мимо сего про згаданий інтердикт мовчать як закляті станиславівскі москалюшки, навпаки московский наймит є півурядовим орґаном [illegible] сториї в Станиславові. Вже крайна пора постаратись нам о полагодженє не так справи правописи, як безосновної а безличної секатури задля правописи в дорозї духовних інстанций.

— **З львівского „Сокола“.** Вправи членів і учеників застановляє ся від середи 6. січня до суботи 9. січня 1904. включно.

— **Великі вечерниці з танцями** товариств »Кружок укр. дівчат« і »Сокіл« відбудуть ся дня 11. лютого 1904. — *Комітет.*

— **Страйк пекарів у Львові.** Число страйкуючих пекарів виносило вчера 320. Є се переважно робітники з менших пекарень, де найбільше роботи, а найменша плата. Для полагоди страйку зібрали ся вчера вечером делеґати пекарских робітників, пекарі і промислові інспектори. Іменем страйкуючих промовляв п. Нахер і поставив отсї жаданя: 1) Належить збільшити число робітників в пекарнях, в яких двічи денно випекає ся білий хліб (бублики), або раз білий, а раз чорний, в той спосіб, аби кождий з робітників був двічи денно занятий при роботї. 2) Найменша плата в пекарнях, де печуть найменше, має бути така: »гельфер« має одержувати 26 К, »мішер« 24 К, а »юдель« 18 К тижнево; резервових робітників має ся зрівнати з першою катеґориєю. Виплата має бути тижневою. Кождий робітник має мати семий день вільний. В так званих куликівских пекарнях має ставати до працї найменше 3 робітників. В тій самій печи вільно випекати тричи денно хліб, коли піч є більша, а чотири рази, коли піч є мала. — Над сими жаданями страйкуючих розвинула ся дискусия, однак до згоди не прийшло. Нині мали продовжати ся пересправи властителїв пекарень з робітниками.

На нинїшній 2 годинній нарадї пекарских робітників ухвалено почати з нинїшним днем загальний страйк і вибрано комітет, який має вести пересправи з властителями пекарень. З причини страйку завтра не стане по склепах хліба.

— **Видавництво календаря музичного на р. 1904.** оповіщує, що календарі розішле предплатникам около Нового Року. Задля натовпу працї в друкарни і деяких спізнених дописий до альманаха, годї було друковане (до 15 аркушів друку!) приспішити. Знижена до половини передплата на календар муз. — як було наперед оповіщено — застановлена з кінцем грудня; тепер можна ще замовляти, але виключно по цїнї книгарскій. котра виносить 2 К, а з пересилкою почт. 2 К 10 с. Замовляти прошу під адресою: *Р. Зарицкий*, Львів, Коперника 16.

— **Дрібні вісти.** В селї Хохолові під Чорним Дунайцем 6-лїтна донька господаря Кайси, бавлячи ся з хлопцем при млинівцї сусїда, посовгнула ся так нещасливо, що впала до млинівки і унесена водою потонула. По кількох годинах найдено трупа нещасливої дитини. — Онодї около 11. години в ночи наїхав львівский дорожкар ч. 114 на Івана Гнатишина цїлком пяного і покалїчив єго тяжко. Раненого, по заосмотреню стациєю ратунковою, віддано до арешту. — В громадї Станимирі, перемишляньского повіта, вибух сими днями пожар і знищив три селяньскі загороди. Шкода, ледве в одній части обезпечелиха будова [illegible] стрийского повіта, найдено онодї трупа тамошного Німця-кольонїста Антона Ротбавера. Переведене жандармериєю слїдство виказало, що Ротбавер вийшовши вечером з коршми пяний, заблудив в лїсї, сїв з утомленя і замерз. — В Новім Бравншвайґу в північній Америцї умер сими днями старець Ноа Ребі в 132 ім роцї житя.

— **Впов. М. Фрайліх**, ц. к. уприв. бандажист у Львові. — Отсим висказую Вам моє признанє і сердечну подяку за вратованє менї житя. Навіщений від 33 лїт перепуклиною в такій високій степени, що нїодин з лїкарів не хотїв мене оперувати, діставем ся случайно до Вас, а Ви мене своєю щасливою рукою в асистенциї двох лїкарів і свого сина спасли від найбільшого нещастя, а по заложеню специяльного бандажу Вашого винаходу я міг другого дня пійти пішки домів. Тому отже поручаю кождому терплячому на перепуклину, аби не давав оперувати ся, лише глядав радикальної помочи у пана М. Фрайліха у Львові, улиця Городецка 35, котрий є ангелом хоронителем людскости.

Кс. А. І. Косїньский,
пробощ в Городенцї коло Коломиї

Львів, дня 8. грудня 1903.

Родимцї! Памятайте на селяньску бурсу „Шкільної Помочи“ в Снятинї, в якій містять ся ученики реальної школи!

Телеґрами

з дня 5. січня.

Рим. Дневник Capitale доносить, що Німеччина мала предложити Росиї і Японії проєкт мирового полагодженя напружених між ними відносин.

Льондон. Standard доносить з Тієнтсіну, що Японія числить на поміч Китаю в случаю війни з Росиєю. Китай мав приобіцяти Японії 30.000 війска сейчас по вибуху війни.

Та сама часопись доносить з Токіо: В дипльоматичних кругах запевнюють, що Японія при кінци грудня представила Сполученим Державам, Франциї, Німеччинї і Анґлії тодїшний стан своїх пересправ з Росиєю і звернула бачніст держав на небезпеченьство російскої полїтики і задержаня Росиєю Манджуриї.

Відень. Вісти про бунт трирічняків задержаних на четвертий рік служби в Білєку були правдиві. Кількадесять збунтованих вояків перевезено до инших ґарнїзонів.

змішаним з грубими платками снїгу в вікна низеньких хат, хлюпоче в калюжах, свище між галузем ясенів.

З похляпаних дощем та снїгом віконців з внї, а матованих парою людською з внутра пливуть пояси червоного сьвітла та розстелюють ся рудою стягою на вогкій земли.

Разом зі сьвітлом линуть пісні »Рождество Твоє«, »Бог предвічний«, мішають ся з вітром і на його крилах, на білих платках снїгу лунають — мчать — розпливають ся в чорній ночи і гинуть в безкраїх обіймах пітьми.

На цїлім християньскім сьвітї »Різдвяна ніч...

Кождий в сїй хвили радїє — веселить ся — забуває на часочок на своє чорне горе, на голод та холод, на смутки і величає воплощеного Бога, що приніс на сьвіт супокій і братолюбє, вирвав кайдани з рук тиранів, став братом малих і понижених...

І в місточку радїють люди, як знають, тулять ся до себе. Батьки та матери пригортають, голублять діток своїх — а діти як ті пташенята весело щебечуть..

Рай в християньских хатках.

Однак...

Наче опир, наче мара спішить хтось в той вечер до воріт кладбища. Може душа якого грішника покутуючи спішить до могили — на спочинок...

Дикий вітер шарпає довгу, чорну рясу постати — шморгає по лици вирівками дощу, засипає очи, зі свистом кидає то в бік то в перед.

Хлюпоче водя під тяжкими ногами. Стать спотикаєсь — повисше кісток бродить в болоті.

Прийшла до воріт.

В імя Отца і Сина і сьвятого Духа...

Заскрипіли ворота...

Ввійшла на кладбище...

Стояла як тїнь... чорна, задумана, таємнича як сама ніч.

Сполохані гайворони з переразливим криком залопотали крилами, злетїли цїлою хмарою мов незлїчима сила чорних демонів, кружать над кладбищем, стручають відломані галузки ударами своїх крил, з глухим бренькотом котять ся гильки по бляшаних дашках хрестів...

Мара бродить між хрестами та гробами.

Туда ще кілька кроків... ще дві могилцї... і горяче чоло ударило об слизьке, зимне дерево хреста...

Мара обняла хрест — притискала до розхрістаних грудий.

Зсохлї уста впялись в мертве дерево... цїлують... цїлують...

І потекли річкою теплї сльози, сирітскі сльози...

А вітер віє — кракають гайворони, тріщить галузє...

— Нене, нене, — моя рідна нене!...

І знов уста обсипали поцїлуями хрест...

Тишина...

Здавалось, цїлий сьвіт замінив ся в хаос, розплив ся, щез в безконечности...

— Мамо — мамо... я знов ломлюсь з тобою проскурою... Так — голуби мене... О, яка ти добра, — цїлуй мене... Як любо тут при тобі, — так довго не бачив тебе... Ти не в могилї — Се був сон тільки — я не на чужинї... Ти зі мною, ти не кинула мене.. Чиж може материньска любов лишити, забути сироту навіть в могилї?!. Кинути самотного в сьвіт чужий, між чужі люди?! Ще раз поцїлуй — погладь в головку.. Я-ж з чужини прилетїв до тебе на колиду, — не забув рідного сьвята... Який рай!.. правда?... Ти не пустиш мене...

Відломана галузка грудкою снїгу впала на його лице...

Га... де я?!...

На кладбищи..

Різдвяна ніч... Коляда...

Він лежав без памяти на тапчанї, палав огнем, кидав ся в горячцї... Віддихав скоро, уривисто, уста що хвилини складали ся якби до поцїлунку. Руками ловив воздух, начеб притискав щось до грудий...

— — — — — — — — — — — — —

Його найшли були люди безпритомного — на пів мертвого на могилї матери, йдучи на Всенощне.

Краків, в грудни 1903.

— **На бурсу „Шкільної Помочи“ в Снятині** зложили жертви від 1. жовтня до 20. грудня 1903 отсї Впов. Добродії: о. Евген і Авреля Крушиньскі з Тулукова по 2 К, о. Пасїчницкий з Рудник 1 К, др. Стефан Федак зі Львова 50 К, Лев Харкевич з Борщева 1 К, церковне Брацтво в Трійци 4·80 К, парохіяни в Трійци 5·20 К, о. Калитовский в Трійци 4 К, складка в церкві в Волчківцях 2·11 К, о. Мих. Заревич декан в Рожнові 12·60 К, о. Кобриньский, декан городеньский 10 К, о. Кейван з Ключева (складка) 12·88 К, о. Фил. Огоновский в Снятині 2·26 К, Алекс. Гандяк з Ходорова 5 К, др. В. Янович із Станиславова 10 К, Д. Б. 7 К, Ник. Ботулиньский, Пар. Маслянка і Дмитро Пащук з Бостона в Америцї по 10 К, складка в церкві в Орельца 2·30 К, о. Курпяк з Карлова (складка в церкві) 5·40 К, Ів. Сандуляк Лук. з Карлова 2 К, Ів. Голубович з Заваля 1 К, Остерер 4 К, о. Теоф. Глїбовицкий з Тростянця 4 К, Алекс. Іванчук з Тростянця 1 К, Юр. Гнатюк з Кракова 3 К, громада Рожнів 50 К, Іван Рожанковский з Заболотова 3 К, Ан. Билинкевич 2 К, Лукашук Горовий з Заболотова 2 К, Шокалюк з Заболотова 1 К, Рожанковский Ор. з Заболотова 1 К, пос. Вас. Яворский з Нового Санча (II раз) 5 К, Ян Фірер з Рожнова 10 К, Народна Торговля зі Львова 40 К, Мик. Тугин (складка в »Нар. Торговли« в Снятинї) 106·08 К на сю квоту зложили ся отсї Добродії: М. Мельцер 1 К, др. Марґулес 20 с, Тішлер 20 с, о. Проскурницкий 40 с, Шевчик 1 К, Попель 50 с, Кеніґ столяр 30 с, Перфецкий 40 с, о. Вакулиньский 1 К, Зебальд 1 К, Голубович 60 с, Курилюк з Стецеви 1 К, І. Ф. 40 с, Голубович 40 с, Яцешин 40 с, о. Білинкевич 1 К, Емзік 1 К, Маєвский Ів. 20 с, Балицкий 60 с, Левицкий 1 К, Остерер 1 К, о. Білиньский 2·05 К, Бачиньский Вас. 1 К, Дудикевич 1 К, о. Заревич 1 К, Глиньский 20 с, Стрийский 1 К, Н. Н. 2 К, п. Терпер 40 с, Юр. Сандуляк 30 с, о. Т. Тиміньский 2 К, Жуковский 1·56 К, Н. Н. 1 К, Петрів 2 К, Рожко 20 с, Хлопецкий 1·80 К, Дїдух 10 К, Янович 1 К, Перфецкий 1 К, Ґорук 1 К, Жуковский 1 К, Хлопецкий 1 К, Лукавецкий 1 К, Н. Н. 20 с, др. Марґулес 20 с, о. Білиньский 1 К, Равлюк 2 К, Курилюк 1 Л, Н. Н. 1 К, о. Дроздовский 20, Турин 1 К, Ляшкевич 60 с, Явецкий 1 К, Дрогомиренкий 1 К, Н. Н. 1 К, Курилюк 1 К, Кузик 1 К, Шпитківна 1 К, Шатиньска 1 К, Мессінґ 2 К, Керницкий 1 К, Нагорский (складки) 3·20 К, О. Г. 2 К, Н. Н. 2 К, Нагорский 1 К, Карпюк 40 с, др. Марґулес 60 с, Березовский 1 К, п-ні Сїмовичева 1 К, Князь 20 с, Н. Н. 1·40 К, Равлюк 20 с, о. Проскурницкий з Борщівщини 4 К, др. Петровский 1 К, Шпичка 1 К, о. Білиньский 2 К, др. Марґулес 20 с, о. Войнаровский 1 К, Жуковский 22 с, Гуменюк 1 К, Левицкий 1 К, Ґаваньский 20 с, Дроздовский 2 К, Глиньский 2 К, Н. Н. 40 с, Н. Н. 20 с, о. Бойчук 20 с, Авюк 20 с, о. Трильовский 20 с, Янович 1 К, Н. Н. 50 с; на руки о. Сїмовича зложили датки отсї Добродії: др Марґулер 4·20 К, Ґаваньский 3·60 К, о. Білиньский 3 К, о. Огоновский 4·2 К, Добряньский 1 К, о. Сїмович 2·48 К, Карпюк 2 К, Тішлер 1 К, Глиньский 1 К, Погорілес 1 К, Ол. Квасньовска 2 К, Левицкий 1 К, п-на Сяся Огоновска (складка на соборчику) 7·27 К, Балицкий 1·40 К, Кулїбабівна 2·6 К, Леонт. Лисивецка 1 К, о. Дроздовский 1 К, громада Русів 9·78 К, Снятин 1·6 К, Снятин III 2 К, громада Попельники 2·48 К, Томей 86 с, Данкевич 82 с, Турин, 70 с, Шахи 60 с, Рат 50 с, Порайко 50 с, Ляшкевич 60 с, Лукавецка М. 40 с, Вакарук 40 с, Матусова 40 с, Ф. 40 с, Варв. Завуляк 40 с, Ан. Зїньковска 40 с, Комарніцка 40 с, Бояновска 40 с, Анна Ляткевич 40 с, Маєвский Іван 32 с, Голубаш 30 с, Констанкевичівна 30 с, Козулькевич 30 с, Кат. Романович 30 с, Провальний 20 с, Гаврилюк 20 с, Гнатючка 20 с, Григірчук 20 с, Равлюк 20 с, Рубінґер 20 с, Аранець 20 с, Шавляк 20 с, Харук 20 с, Дутчак 20 с, Вайсельберґер 20 с, Вакулиньский 20 с, Завалє 20 с. Членьскі вкладки за той час виносили 77·32 К. Крім того зложили жертви в натураліях отсї громади: Стецева, Русів, Завалє, Красноставці, Залуче, Княже, Карлів, Видинів, Драгасимів, Тучапи, Попельники, Тулава, Новоселиця, Джурів, Рожнів, Волчківці, Орелець і Тулуків. Всїм наведеним Добродіям складає Видїл товариства сердечну подяку і поручає дальшій пасканій памяти свою молоденьку інституцию. Рівнож складає Видїл щиру подяку всїм ВПр. Душпастирям наведених громад, котрі були ласкаві заохотити своїх парохіян до складаня жертв для бурси, як також і Достохвальним Редакциям руских часописий за постійну пригадку про нашу бурсу. При тім доносимо, що в Бурсї удержуємо 10 хлопців: 7 реалїстів, а 3 зі шкіл народних, котрі підготовляють ся до шкіл середних. Кількох з бурсаків приміщені за уміренною заплатою, а прочі зовсїм безплатно. За Видїл »Шкільної Помочи« в Снятинї: *Филимон Огоновский*, голова. *Ілия Федорчук*, секретар.

Конкурс.

Головний Видїл Товариства »Просьвіта« у Львові розписує отсим конкурс на стипендийну запомогу в квотї 240 корон імени Теодора Качали, сина Григория, бувшого господаря в Фирлїєві.

Ся запомога призначена для сина селянина-господаря руської народности, ученика середних шкіл, або студента університету, з цензурами в сьвідоцтві переважно відзначаючими, зглядно добрими кольоквіями.

Подання з залученими сьвідоцтвами науки і сьвідоцтвом убожества, виданим від гр.-кат. уряду парохіяльного та потвердженим громадскою зверхностию, вносити належить до Головного Видїлу Товариства »Просьвіта« у Львові (ринок ч. 10. поверх I.) найпізнїйше по день 31. січня 1904. р.

За Головний Видїл Товариства »Просьвіта« у Львові, дня 24. грудня 1903.

Др. Кость Левицкий, заступник голови. — *Роман Дудиньский*, секретар.

Запросини до передплати.

Перший руский ілюстрований

КАЛЕНДАР МУЗИЧНИЙ

НА Р. 1904.

з богатим і одиноким в своїм родї додатком лїтературним опустить невадовго прасу друкарску.

Число примірників обмежене на число передплатників.

Передплата стоїть лише 1 К 10 с (вже з оплатою почти).

Замовляти Календар музичний можна ще до кінця сего місяця, надсилаючи почтовий переказ під адресою: **Р. Заранцкий**, у Львові, ул. Коперника ч. 16, I. пов.

Яко дуже гарний дарунок на сьвята можуть служити виданя музичні Станиславівского Бояна, котрі можна в адміністрациї сего видавництва набути. Гроші і письма просимо слати на адресу: Евген Якубович в Станиславові.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Від 1. до 15. січня 1904.

Нова величава проґрама!

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В недїлю і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і 8. год. вечером. Що пятниці **High-Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові

ПОЗИЧКИ — удїляє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адміністрациї, за предложенєм документів виказуючих достаточну гіпотеку.

СПЛАТУ — позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. **Сума позичок** інтабульованих і за порукою: 1,239.243 корон.

Членом — може бути тілько обезпечений тревало в »Днїстрі« від огню.

Удїл — членьский виносить 50 К, вписове 2 К. **Число членів:** 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 К.

Вкладки — щадничі приймає »Днїстер« і опроцентовує по 4% від ста. **Сума вкладок** на 1.256 книжочках 1,103.333 корон.

Чистий зиск — розділяє ся частию на дивіденду для членів, частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦИЙ — в справах позичок удїляє Дирекция і аґенти.

31/12 1902. **ДИРЕКЦИЯ.**

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від I-го жовтня 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годині	до Львова
	6·10		з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20		з Чернівців (Галац), Чорткова, Калуша
	6·50		з Сокаля, Рави рускої
	7·35		з Самбора, Хирова
	7·40		з Янова
	7·35		з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
	7·55		„ „ на дв. головний
	7·45		з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
1.30	8·55		з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	9·57		з Стрия
	10·25		з Ряшева, Любачева
	11·15		з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
	1·10		з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
	1·25		з Янова
2·15			з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.
2·30			„ „ на дв. голов.
	4·35		з Стрия, Хирова, Борислава
	5·06		з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	5·20		„ „ „ на дв. голов.
1·40	5·40		з Чернівців, Іцкан
	5·50		з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	5·55		з Белзця, Сокаля, Любачева
Ніч			
12·20	9·20		з Чернівців, Букарешту
8·40	9·50		з Кракова, Відня, Берлина, Ясла, Риманова
2·31			
	10·00		з Самбора, Сянка
	10·02		з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	10·20		„ „ „ на дв. голов.
	10·40		з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша
	3·9		з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
	3·30		„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годині	зі Львова
	6·22		до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
1·0	6·31		до Підволочиск (Київа), Бродів дв. головний
2·04	6·43		„ „ „ дв. Підзамче
	6·45		до Лавочного (Пешту), Борислава, Дрогобича
8·25	8·35		до Кракова, Відня, Праги, Берлина
2·50			
	9·05		до Лавочного, Хирова, Калуша
	9·15		до Янова
	9·35		до Самбора, Хирова
	9·40		до Белзця, Сокаля, Любачева
2·40	10·35		до Чернівців, Потутор, Деятина
	10·40		до Тернополя, Потутор, дв. головний
	10·57		„ „ дв. Підзамче
	3·05		до Стрия, Хирова, Борислава
	3·25		до Ряшева, Любачева
	3·40		до Самбора, Хирова
Ніч			
	6·05		до Станиславова, Жидачева
12·45	6·15		до Кракова, Відня, Берлина, Варшави
	6·20		до Янова
	6·40		до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	8·05		до Сокаля, Рави рускої
	8·00		до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	9·20		„ „ дв. Підзамче
2·51	10·42		до Іцкан, Чорткова
	10·50		до Кракова, Відня, Варшави, Праги
	11·00		до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·24		„ „ дв. Підзамче
	11·05		до Стрия
	11·11		до Жовкви (лише що недїлї)
	4·10		до Кракова, Відня, Праги, Самбора

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до [illegible] години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а [illegible] год. часу середно-европейского = 12. год. 36 мін. часу львівского — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білєти всякого рода і розкладки їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.